

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Старокривинського будинку-інтернату для громадян похилого
віку та осіб з інвалідністю

23.10.2024

місто Хмельницький, 2024 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі - НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 23.10.2024 групою національного превентивного механізму (далі - група НПМ) здійснено відвідування Старокривинського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю (далі – заклад, будинок-інтернат).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Шейгец Оксана Миронівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Чухась Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Осередчук Ольга Михайлівна, представник громадської організації;

Касянюк Алла Анатоліївна, представник громадської організації;

Шаповалов Олег Олександрович, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування закладу здійснюється вперше.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Перемоги, буд. 76 А, с. Старий Кривин, Шепетівський р-н, Хмельницька обл., 30063.

Керівник будинку-інтернату – Сичевська Олена Василівна.

Відповідно до Статуту Старокривинського будинку – інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, який затверджений розпорядженням голови Хмельницької обласної ради від 04.08.2021 № 182/2021-о (далі – Статут), будинок - інтернат є стаціонарним інтернатним закладом соціального захисту, що утворений для цілодобового проживання (перебування) та догляду за громадянами похилого віку та особами, які за станом здоров'я потребують стороннього догляду, соціально-побутового, медичного обслуговування, соціальних послуг і комплексу реабілітаційних заходів (далі – підопічні).

На виконання вимог пункту 5.1 Статуту, у будинку - інтернаті створено відділення стаціонарного догляду для громадян похилого віку, які частково втратили здатність до самообслуговування (далі – Відділення). Положення про Відділення стаціонарного догляду - для підопічних, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності Старокривинського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затверджено наказом директора закладу від 19.04.2022 №48/1.

Будинок-інтернат розрахований на 30 осіб. На день відвідування у закладі перебувало 30 підопічних, з яких: 17 чоловіків, 13 жінок; 19 підопічних, яким встановлено групи інвалідності; з 11 тимчасово переміщених осіб з районів активних бойових дій, які отримали статус внутрішньо переміщених осіб. За віковою категорією у закладі проживають підопічні від 35 до 60 років – 4 особи, від 60 до 70 років – 18 осіб, від 70 до 90 років – 7 осіб, від 90 років – 1 особа.

Штатна чисельність працівників будинку-інтернату складає 24,5 штатні одиниці, з них: лікарів і медичного персоналу – 0,75 шт. од. (лікар загальної практики сімейної медицини – 0,25 шт. од., сестри медичної – 0,5 шт. од.); завідувач відділенням – 1 шт. од.; сестра господиня – 1,0 шт. од.; молодшого медичного персоналу – 5,5 шт. од.

За 2023 рік в будинку-інтернаті померло 13 осіб, за період з 01.01.2024 по дату відвідування – 4 особи (причиною смерті здебільшого є серцево-судинні захворювання).

Територія закладу доглянута, наявні місця для відпочинку підопічних (фото 1, 2). Підопічні проживають в двоповерховому житловому корпусі, в якому також розміщено медичний кабінет та їдальня.

Заклад оснащений системою водопостачання, обладнаний пожежною сигналізацією, наявні належної якості засоби пожежогасіння – вогнегасники. Вікна будинку-інтернату не заграбовані, наявні схеми евакуації підопічних та персоналу із закладу.

Температурний режим у житлових кімнатах та інших приміщеннях відповідає нормам.

Підопічні проживають у житлових кімнатах від двох до чотирьох осіб, з урахуванням стану їхнього здоров'я. У житлових кімнатах підопічних є телевізори, забезпечено можливість користуватися мобільними телефонами. Підопічні забезпечені індивідуальними тумбочками для зберігання особистих речей.

Молодшим медичним персоналом забезпечується догляд за ліжковими хворими підопічними: надається допомога у годуванні, здійсненні індивідуальних санітарно-гігієнічних процедур. Санітарний стан кімнат, постільної білизни та одягу підопічних у закладі задовільний.

На виконання вимог пункту 12 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 вересня 2020 р. № 772 (далі – Типове положення) медичне обслуговування у закладі здійснюється шляхом провадження господарської діяльності з медичної практики.

Згідно із наказом Міністерства охорони здоров'я України від 07.11.2023 № 1921 «Про ліцензування медичної практики» будинку-інтернату видано ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики за спеціальностями: загальна практика – сімейна медицина, за спеціальністю молодших спеціалістів з медичною освітою; сестринська справа.

Медичними працівниками лікарні не менше одного разу на рік організовується огляд підопічних лікарсько-консультативною комісією. Всім особам, які того потребують, оформлюють документи для встановлення групи інвалідності або продовжують її у разі потреби.

Підопічні закладу забезпечені технічними засобами реабілітації.

У закладі перебувають 2 особи з захворюванням на цукровий діабет II типу, яким регулярно проводиться обстеження крові на цукор згідно наказу Міністерства охорони здоров'я України від 29.12.2014 № 1021 та корегується лікування у разі потреби.

У 2023 році заклад профінансовано на суму 8753, тис. грн, в тому числі на капітальні видатки 3928,9 тис. грн (виготовлено проектно-кошторисну документацію на будівництво укриття та проведення утеплення фасаду житлового корпусу). Отримано благодійної натуральної допомоги в розмірі 257,8 тис. грн (продукти харчування, м'який та твердий інвентар, медикаменти та засоби гігієни). У 2024 році на утримання будинку-інтернату затверджено кошторис в сумі 12215,6 тис. грн, в тому числі 5547,3 тис. грн на будівництво споруди цивільного захисту (укриття).

Витрати на харчування на одну особу в день станом на день відвідування складають 132,33 грн, витрати на медикаменти на одну особу в день складають 7,33 грн.

Підопічних забезпечено чотириразовим харчуванням, наявне денне та перспективне меню. Також забезпечені питною водою, наявний індивідуальний посуд для пиття.

В житловому корпусі на першому та другому поверхах облаштовані дві великі кімнати для денного відпочинку підопічних. На інформаційних стендах інтернату розміщена інформація про права і обов'язки підопічних, адреси і контактні дані посадових осіб, у тому числі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, до яких підопічні та персонал можуть звернутися у разі порушення їх прав.

Підопічні, що на момент відвідування знаходились в будинку-інтернаті, були відкриті до спілкування, позитивно реагували на членів групи НПМ. Під час відвідування групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 20 підопічними та 10 працівниками закладу. Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від підопічних не надходило.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 1 Конвенції проти катувань та

інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання)

1. Статтею 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання визначені такі стандарти: до програм підготовки персоналу мають бути внесені навчальні матеріали та інформація про права осіб з інвалідністю, навчання щодо застосування фізичного обмеження, про заборону катувань та інших видів неналежного поводження; до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) персоналу внесена заборона катування, відповідно до вимог Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Група НПМ ознайомившись, вибірково, із посадовими інструкціями працівників будинку-інтернату, встановлено, що до функціональних обов'язків медичного персоналу не включено пункт щодо заборони катування та неналежного поводження з підопічними, попри вимоги статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України)

2. У закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані підвальні приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі повітряної тривоги або обстрілів, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198, абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185, та вимогам наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579 «Про затвердження вимог з питань використання та обліку фонду захисних споруд цивільного захисту».

Варто зауважити, що відсутність захисних споруд цивільного захисту, нездійснення заходів щодо своєчасної підготовки підопічних до переміщення в укриття, може призвести до порушення їх права на життя.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України).

3. У ході конфіденційних бесід підопічні висловлювали невдоволення тим, що змушені самотійно за власні кошти купувати лікарські засоби, які призначаються сімейним лікарем. Водночас лікарські засоби і вироби медичного призначення для підопічних повинні бути безкоштовними та надаватися за рахунок держави відповідно до медичних послуг, передбачених

програмою державних гарантій медичного обслуговування населення, затвердженою постановою Кабінету міністру України від 22.12.2023 № 1394, та відповідно до затвердженого переліку Постанови Кабінету Міністрів України від 25.03.2009 № 333. Окрім того, у пункті 31 Доповіді Уряду України за наслідками візиту до України Європейського Комітету із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню в період з 2 по 11 квітня 2019 року Комітет рішуче рекомендує вжити заходів для забезпечення безкоштовного соматичного обстеження, лікування (у тому числі стоматологічного), надання медикаментів та матеріалів для всіх підопічних.

4. Медична документація у закладі ведеться із порушенням вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» (далі – Інструкція № 110). Так, у закладі ведуться застарілі зразки первинної медичної документації у формі «Історія хвороби» замість «Медична карта амбулаторного хворого» за формою № 025/о (фото 3).

5. Амбулаторний прийом та огляд підопічних реєструється у «Журналі лікарських призначень». Натомість «Журнал реєстрації амбулаторних пацієнтів» за формою № 074/о, відповідно до вимог Інструкції №110 не ведеться (фото 4).

6. Листки лікарських призначень ведуться в довільній формі, без ідентифікації закладу охорони здоров'я та не відповідають формі затвердженій наказом Міністерства охорони здоров'я України від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності» (фото 5).

7. Статтею 23 Закону України «Про лікарські засоби» передбачено, що неякісні лікарські засоби, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, підлягають утилізації та знищенню. Однак, під час відвідування групою НПМ у медичному кабінеті закладу виявлені лікарські засоби, термін придатності яких минув (фото 6).

8. Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» підопічними укладено (підписано) договори (декларації) з лікарями, які надають первинну медичну допомогу. Однак, встановлено, що укладені декларації не підписані підопічними закладу (фото 7).

9. Під час вибіркового ознайомлення з медичною документацією підопічних зафіксовані факти не виконання рекомендацій сімейного лікаря. Так, 10.09.2024 під час обстеження підопічної З. лікарем призначено підопічній лікарський препарат «фенозепам» та консультацію лікаря-психіатра. Однак, відповідно до записів, які містяться у листках призначень

підопічної виконання рекомендації лікаря та прийом вище згаданого лікарського засобу підопічною не зафіксовано, записи щодо огляду підопічної З. лікарем-психіатром в «Історії хвороби» також відсутні.

12.02.2024 підопічному К., а 17.04.2024 підопічному З. під час обстежень рекомендовано звернутися за консультацією до профільних лікарів-спеціалістів, зокрема до уролога та проктолога. Утім, в «Історіях хвороби» відсутні записи про звернення до згаданих вище лікарів-спеціалістів, що свідчить про невиконання відповідних рекомендацій сімейного лікаря та може вплинути на погіршення стану здоров'я підопічних.

10. Групою НПМ виявлено інсуліновий шприц, без стерильного пакування. Даний факт ймовірно свідчить про неодноразове використання голки, призначеної для одноразового використання, для здійснення ін'єкцій інсуліну підопічній Б. (фото 8).

Варто зауважити, що голки необхідно змінювати після кожної ін'єкції, адже в момент проходження крізь шкіру голка затуплюється і забивається шкірою. У разі тривалого використання тупих голок, а також при недотриманні правил ін'єкцій виникають зміни підшкірно-жирової клітковини у вигляді комків або витончення шкіри, у яких погано всмоктується інсулін. що ставить під загрозу здоров'я підопічної.

11. В медичному кабінеті закладу відсутнє окреме холодильне обладнання. Тому, в холодильнику, який використовується для зберігання продуктів харчування підопічних зберігаються лікарські засоби (фото 9). Варто зауважити, що відповідно до пункту 12 Правил зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах, які затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 16.12.2002 № 584 (зі змінами) не допускається сумісне зберігання лікарських засобів із реактивами, біологічними матеріалом тощо в одному холодильнику.

12. У шафі, де зберігаються лікарські засоби для надання невідкладної допомоги для більшості невідкладних станів відсутні відповідні сформовані комплекти лікарських засобів для надання належної медичної допомоги. Окрім того, в медичному кабінеті відсутні актуальні протоколи до госпітальної допомоги затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 05.06.2019 № 1269 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги», що впливає на вчасне діагностування та подальшу якість надання необхідної допомоги підопічним у разі виникнення невідкладних станів (фото 10).

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України);

13. У ході відвідування закладу групою НПМ встановлено перенаселення в окремих кімнатах підопічних, що є порушенням норм житлової площі на особу та не відповідає вимогам Державних будівельних норм України В.2.2-18:2007 «Будинки і споруди. Заклади соціального захисту населення» (далі – ДБН В.2.2- 18:2007). Зазначене створює умови, за яких

порушуються передбачені чинним законодавством норми площі на особу (8-10 м²) (фото 11).

14. У житлових кімнатах ліжкових хворих підопічних встановлено кнопки виклику персоналу. Однак, в одній із кімнат ліжкохворих підопічних кнопка виклику встановлена на приліжковій тумбі, яка знаходиться не на відстані досягнутої руки.

Зазначене свідчить про порушенням пункту 35 Типового положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.09.2020 № 772 (далі – Типове положення), щодо обов'язкового цілодобового функціонування зазначених кнопок.

15. У порушення пункту 5 Типового положення, в інтернаті останнє приймання їжі організовано з 18:00 до 19:00 год, проте має бути організовано не пізніше ніж за дві години до сну.

16. Під час відвідування встановлено, що матраци на ліжках підопічних, зокрема ліжкових хворих, огорнуті технічною пакувальною плівкою. Зазначене порушує пункт 1.13 розділу III Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення (далі – Мінімальні норми) та може спричинити погіршення стану здоров'я підопічних, оскільки створює парниковий ефект при довготривалому користуванні (фото 12).

17. Групою НПМ виявлено, що в холодильних камерах складського приміщення відсутні термометри та не ведеться журнал температурного режиму, чим порушуються вимоги пункту 2 частини 1 статті 41 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Отже, для уникнення харчових отруєнь підопічних гостро постає необхідність проведення контролю температурного режиму холодильних та морозильних камер.

18. У порушення вимог статті 42 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» на харчоблоці закладу не дотримано всіх гігієнічних умов до приміщень, де обробляються або переробляються харчові продукти, оскільки групою НПМ на харчоблоці та в складських приміщеннях де зберігаються харчові продукти виявлено шкідників (тарганів), які є носіями збудників різних небезпечних інфекційних захворювань.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю)

19. Приміщення інтернату не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме: коридори житлового корпусу не містять бічних поручнів для зручності пересування підопічних;

заклад не обладнано ліфтами або підйомниками, що унеможлиблює організацію прогулянок для маломобільних та ліжкових хворих підопічних, які проживають на другому поверсі інтернату (фото 13,14).

Групою НПМ встановлено, що ліжкові хворі та маломобільні підопічні тривалий час не бувають на свіжому повітрі.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Хмельницька обласна військова адміністрація забезпечити:

вжиття заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності Старокривинського будинку-інтернату для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;

облаштування на території закладу укриття з урахуванням вимог чинного законодавства;

розгляд питання щодо обладнання житлового корпусу ліфтом або підйомником.

Старокривинський будинок-інтернат для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю забезпечити:

включення до всіх посадових інструкцій персоналу пункт про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

облаштування у закладі укриття, з метою забезпечення захисту й безпеки підопічних в умовах воєнного стану;

припинення практики купівлі ліків за власні кошти підопічних, які повинні надаватися за рахунок держави;

належне ведення медичної документації підопічних відповідно до вимог наказів Міністерства охорони здоров'я України від 14.02.2012 № 110 «Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я незалежно від форми власності та підпорядкування» та від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності»;

усунення порушення Закону України «Про лікарські засоби» щодо використання неякісних лікарських засобів, включаючи ті, термін придатності яких закінчився, та не допускати подібних порушень у подальшій діяльності;

належне спостереження за станом здоров'я та організувати своєчасне надання медичної допомоги підопічним, відповідно до вимог Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до

самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198;

контроль за виконанням лікарських призначень та прийомом лікарських препаратів підопічними;

створення у закладі необхідного запасу інсулінових шприців;

підписання договорів (декларацій) підопічними з лікарями, які надають їм первинну медичну допомогу;

усунення порушення щодо зберігання лікарських засобів із продуктами харчування в одному холодильному обладнанні;

необхідними лікарськими препаратами та актуальними протоколами для надання догоспітальної допомоги шафу невідкладної допомоги;

дотримання у закладі прав підопічних на достатній життєвий рівень ;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 «Заклади соціального захисту населення» щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

допустиме розміщення кнопок виклику персоналу закладу у житлових кімнатах підопічних;

організацію розкладу приймання їжі відповідно до Типового положення;

використання медичної клейонки на ліжках ліжкових хворих підопічних;

дотримання контролю температурного режиму холодильних та морозильних камер;

систематичний контроль за термінами зберігання продуктів харчування у закладі;

дотримання гігієнічних вимог в приміщенні харчоблоку будинку-інтернату;

дотримання вимог Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю;

доступ до свіжого повітря ліжковим хворим та маломобільним підопічним.

Додаток: фотоматеріали на 3 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ,

головний спеціаліст Відділу сприяння

роботі регіональних представництв

Секретаріату Уповноваженого

Верховної Ради України з прав людини

Оксана ШЕЙГЕЦ

Додаток

фото 1

фото 2

фото 3

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УКРАЇНИ

Назва будинку-інтернату: Старокривинський буд-інтернат

ІСТОРІЯ ХВОРОБИ

Хвороба: _____ Клас: _____
 Призначення: _____
 На батьківщині: _____
 Адреса роду: _____

Професія: _____
 Група інвалідності: _____
 Коли захворював: _____
 Діагноз захворювання: хронічний алергічний дерматит
 а) основний: _____
 б) ускладнення основного: _____
 Дата вступу: 24.12.2017 Дата вибуття (смерті): _____

фото 4

фото 5

Назва будинку-інтернату: _____

Сторінка: _____

Історія хвороби: _____

Назва захворювання: _____

Дата вступу: _____ Дата вибуття (смерті): _____

Підпис лікаря: _____

фото 6

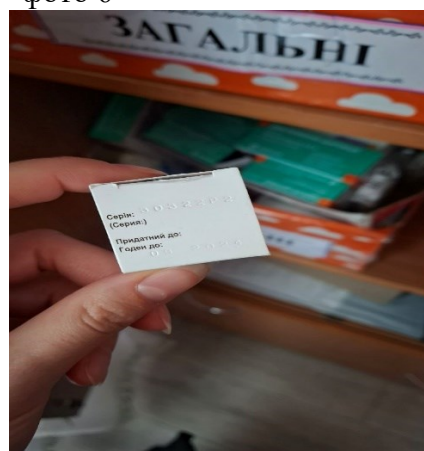

фото 8

фото 10

фото 12

фото 13

фото 14

